

סדנה כתבנית הפעלה

סדנת החג פועלת כתחנות העשרה סביב נושא אחד מנושאי ראש השנה. הסדנה מיועדת להפעלה קבוצתית. דגם זה מתאים להקניית כל נושא נבחר, בדרך מהנה ויצירתית.

בתדריך זה נציג את התבנית: עקרונות בנייתה והפעלתה של הסדנה. בהמשך נציג פעילות שנבנתה על פי דגם זה, שהופעלה בהצלחה עבור ילדי "אחוזת שרה".

מטרות:

- ♥ העשרה במגוון תכנים סביב נושא, תוך שימוש במתודות הפעלה שונות.
- ♥ לימוד דרך הנאה וחוויה. ההשתתפות פעילה ויצירתית.
- ♥ יצירת מסורת של אירועים המעוגנים בפעילות החינוכית בפנימייה.

עקרונות לבניית תבנית הפעלה במתכונת סדנה קבוצתית:

- ♥ הפעילות מתבצעת בחדר גדול. במרחב החדר ממוקמות תחנות הפעילות במרחקים המאפשרים תנועה.
- ♥ כל תחנה מיועדת לביצוע משימה או הקניית ידע בתחום אחד הקשור לנושא הסדנה. יש לבחור מגוון רחב ככל האפשר של תכנים ומתודות בכדי ליצור עניין: חידון, הקניית ידע, סרט קצר, פעילות יצירה וכו'.
- ♥ לכל קבוצה זמן משלה להשתתפות בסדנה, הקבוע בתכנית הפנימייה.
- ♥ הילדים עוברים כקבוצה מתחנה לתחנה ומבצעים ביחד בכל תחנה את הפעילות המוצעת בה.
- ♥ תוכן הפעילות מותאם לקבוצת היעד: גילאים ויכולות.
- ♥ יש לתזמן את הפעילות לזמן קצוב מראש -שעה עד שעה וחצי.
- ♥ על התחנות להיות אסתטיות, מקושטות ואטרקטיביות בכדי למשוך את העין ואת הלב.
- ♥ מומלץ שהסדנה תועבר ע"י רכז המרכזייה החינוכית יחד עם אנשי הצוות שהכשיר לכך.
- ♥ בנושאי חג, ניתן לחזור מידי שנה על אותה תבנית כאשר בכל פעם מתמקדים בנושא אחר. לדוגמא: "ראש השנה בחושים", "הדבורה והדבש", "תשובה וסליחה" "מנהגי ראש השנה בעולם" וכדו'.

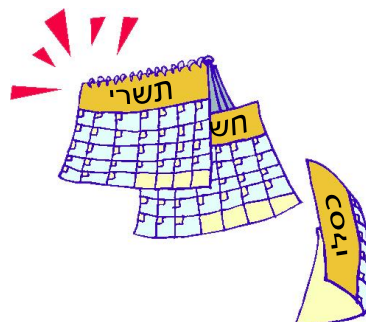
סדנה לראש השנה בנושא "שנה"

מהלך הסדנא:

הקבוצה מגיעה לחדר, מבקשים מהילדים להתיישב במרכז. שואלים: מי יודע מה היא שנה? ממה היא מורכבת? מתי מתחלפת שנה? איזו שנה עברית עומדת בפתח?

מונים יחד את שמות 12 חודשי השנה. אפשר להכריז מראש כי מי שילמד לקראת הסדנא את שמות החודשים לפי הסדר יקבל ציפור...
לאחר ההקדמה, עוברים עם הילדים מתחנה לתחנה:

התחנה	פעילות
שנה בשקפים	חידון מוטגים עם המילה "שנה".
אירועי החודש	התמצאות בחודשי השנה והאירועים הקטורים אליהם.
שנה עברה, שנה חלפה	שאלון אלקטרוני על אירועי השנה שעברה.
לוח שנה	יצירת לוח שנה קבוצתי. כל ילד מכין עמוד מלוח השנה.
מעגל השנה	אפיית חלות עגולות שצורתן מסמלת את מעגל השנה.

תחנה מס' 1 - שנה בשקפים:

מטרה:

העשרה שפתית, הכרת ביטויים עם המילה "שנה" ופירושים.

חומרים:

♥ מטול שקפים

♥ 11 שקפים עם ציורי ביטויים (נספח 1)

♥ 2 סטים ב- 2 צבעים שונים של כרטיסיות עם הביטויים (נספח 2)

♥ 2 סטים ב- 2 צבעים שונים של כרטיסיות עם הסברי הביטויים (נספח 3)

מהלך הפעילות:

שלב א: זיהוי ביטויים

בשלב זה מחלקים את הקבוצה לשניים, כל תת-קבוצה מקבלת סט כרטיסיות ביטויים.
(נספח 2)

מקרינים את השקפים במקרן והקבוצה שמוצאת ראשונה את הביטוי המתאים לשקף מרימה את הכרטיס.
המדריך יזכה את הקבוצה בניקוד.

* כדי להעלות את רמת הקושי ניתן להוסיף כרטיסיות ביטויים ללא שקפים מתאימים, על-כך הבחירה בביטוי המתאים תהיה קשה יותר.
(ביטויים נוספים לדוגמא: שנת לימודים, שנה הבאה, שנת העשרה, שנה טובה)

שלב ב': הסברי ביטויים

בשלב זה על הקבוצה למצוא את ההסבר של הביטויים שזיהו בשלב א'.
המדריך מחלק לכל קבוצה כרטיסיות עם הסברי הביטויים (נספח 3) ועליהם לצרף את הביטוי המתאים להסבר המתאים, בזמן מוגבל.
לאחר מכן יעניק המדריך ניקוד לפי מספר ההתאמות הנכונות שביצעה הקבוצה.

מנצחת הקבוצה שצברה מספר רב יותר של נקודות.

שנת שמיטה-

1. שנה שבה נשמטות כל העבירות של האדם.
2. הפסקת עבודת האדמה וביטול החובות מדי שנה שביעית.

יום השנה-

1. יום הזכרון למאורע במלאות שנה או כמה שנים להתרחשותו, בעיקר יום פטירתו של אדם.
2. שם נרדף לראש השנה.

שנה מעוברת-

1. שנה שהוסיפו לה חודש אדר ב.
2. שנה שיש בה חודש חשוון פעמיים.

שנת כספים-

1. שנה בה עולות המשכורות לכל העובדים במשק.
2. תקופת כספים בת שנה שלפיה מנהלים עסקים, מגישים מאזן שנתי וכדו'.

ראש השנה-

1. היום הראשון של השנה, חג הנמשך יומיים בתחילתה של השנה העברית.
2. האות הראשונה בשמה של השנה. לדוג' - תשס"ו - ו.

שנת תרפ"ו-

1. תרפ"ו הם מאורעות בהם טבחו הערבים ביהודי יפו.
2. כשרוצים לתאר דבר ישן מאוד אומרים שהוא משנה זו.

שנה שחונה-

1. שנה שבאה לעיתים רחוקות, ואפשר לחלות בה בשחין.
2. שנה חמה ויבשה מאוד.

לוח שנה-

1. לוח או פנקס ובהם התאריכים של כל יום במהלך השנה.
2. לוח או פנקס בו רושמים מאורעות חשובים במשך השנה.

שנה אזרחית-

1. השנה המתחילה ב-1 בינואר ומסתיימת ב-31 בדצמבר.
2. שנה שבה ניתנות לאזרח זכויות נוספות.

שנת אור-

1. שנה בה השמש זורחת שעה אחת יותר ביממה.
2. יחידת מידה אסטרונומית השווה למרחק שעוברת קרן אור בשנה אחת.

שנת שבתון-

1. שנה שיש בה שבע שבתות יותר משנה רגילה.
2. שנת חופשה לה זכאי עובד לאחר מס' שנות עבודה.

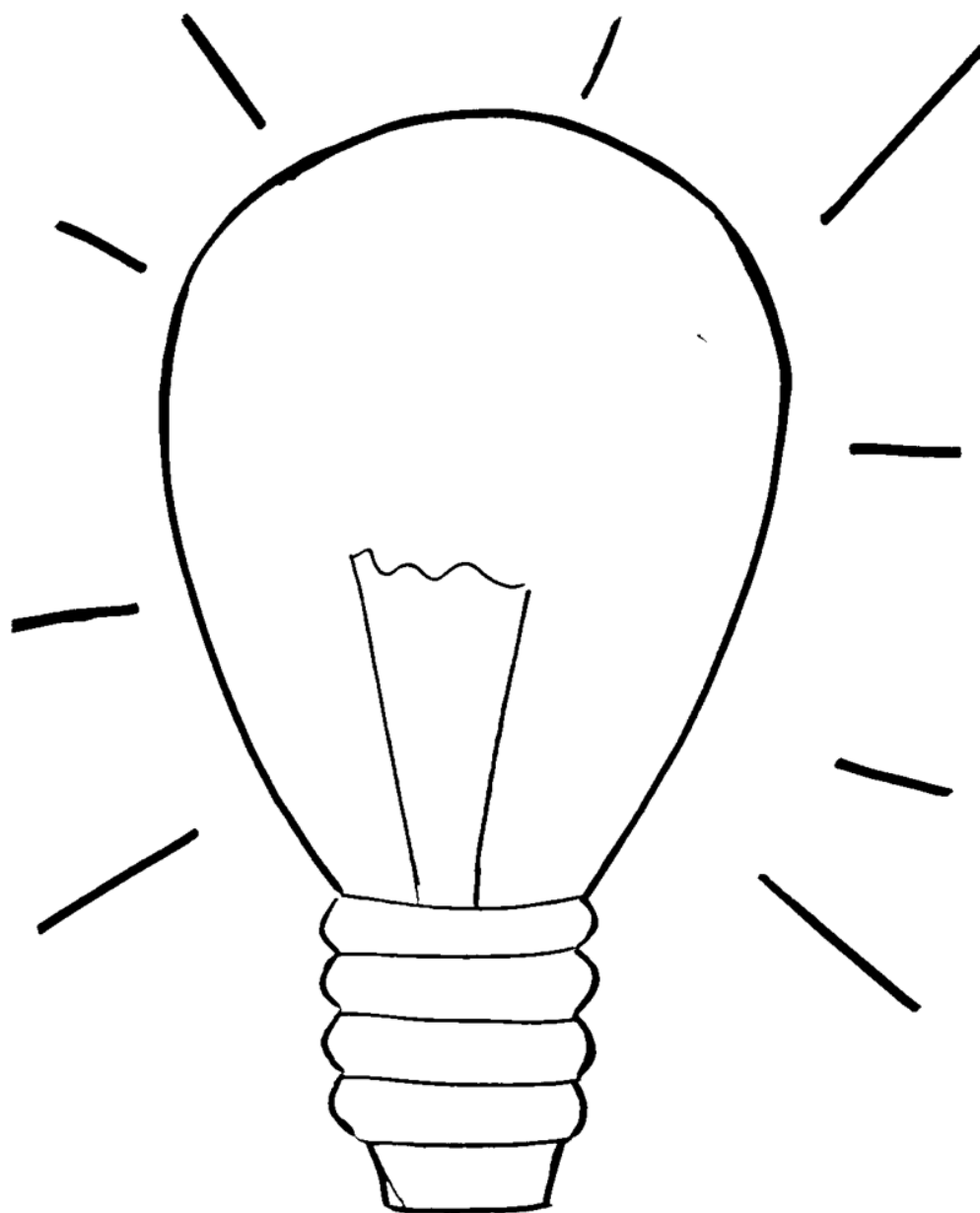
רשימת הביטויים והסברים:

1. **שנת שמיטה** – הפסקת עבודת האדמה וביטול החובות מדי שנה שביעית.
2. **יום השנה** - יום הזיכרון למאורע במלאות שנה או כמה שנים להתרחשותו, בעיקר יום פטירתו של אדם.
3. **שנה מעוברת** - שנה שהוסיפו לה חודש אדר ב'.
4. **שנת כספים** - תקופת כספים בת שנה שלפיה מנהלים עסקים, מגישים מאזן שנתי וכד'.
5. **ראש השנה** - היום הראשון של השנה, חג הנמשך יומיים בתחילתה של השנה העברית.
6. **שנת תרפפ"ו** - כשרוצים לתאר דבר ישן מאוד אומרים שהוא משנה זו.
7. **שנה שחונה** - שנה חמה ויבשה מאוד.
8. **לוח שנה** - לוח או פנקס ובהם התאריכים של כל יום ויום במשך שנה שלמה.
9. **שנה אזרחית** - השנה המתחילה ב-1 בינואר ומסתיימת ב-31 בדצמבר.
10. **שנת אור** - יחידת מידה אסטרונומית השווה למרחק שעוברת קרן אור בשנה אחת.
11. **שנת שבתון** – שנת חופשה לה זכאי עובד לאחר מספר שנות עבודה.

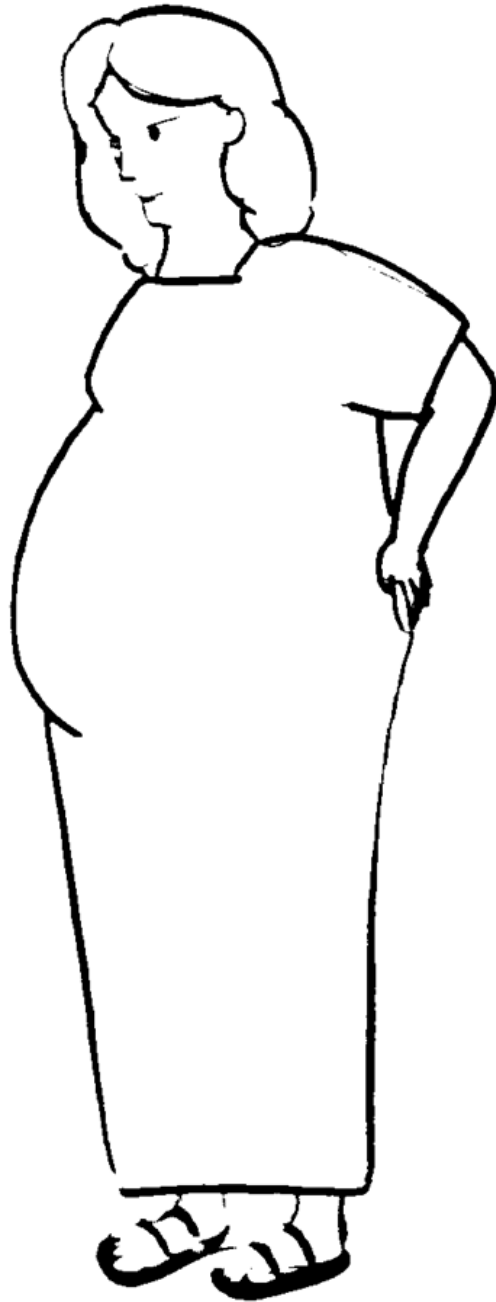

שקף 2: שנת אור

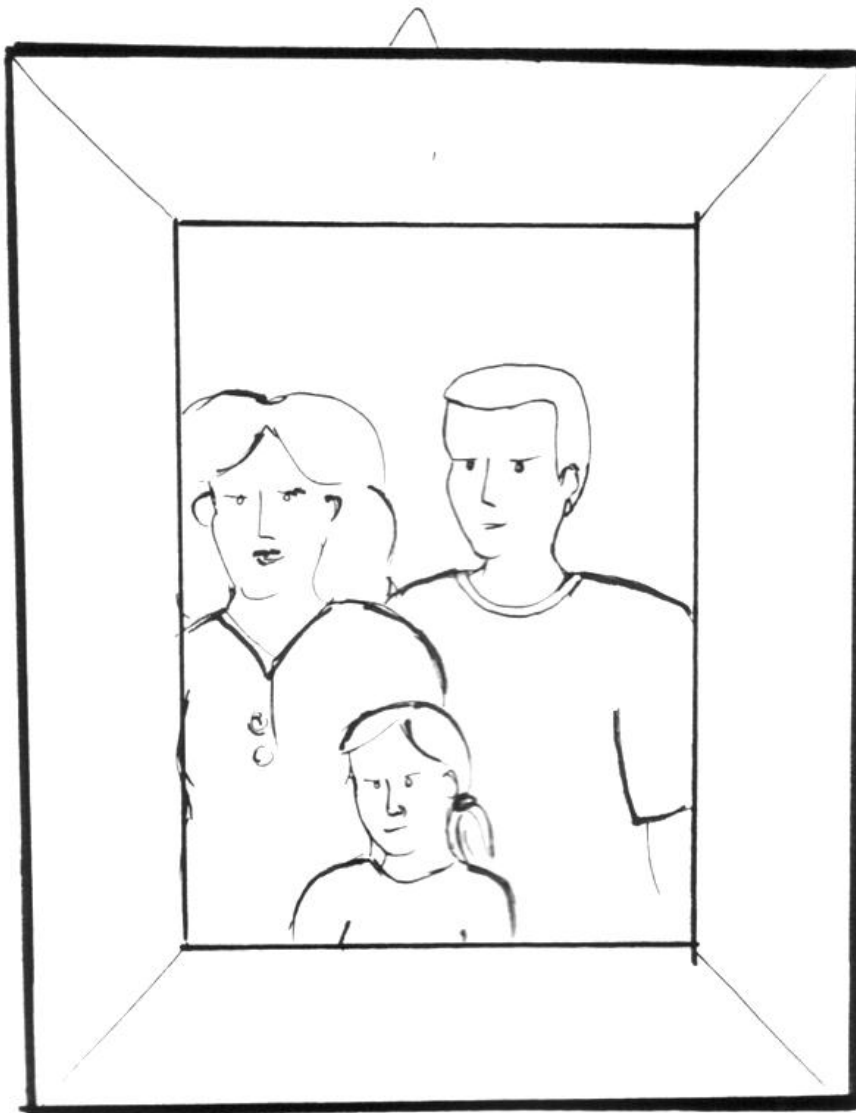

שקף 3: שנה מעוברת

שקף 5: שנה שחונה

תק = שח

ספטמבר

אוקטובר

נובמבר

דצמבר

ינואר

פברואר

מרץ

אפריל

מאי

יוני

יולי

אוגוסט

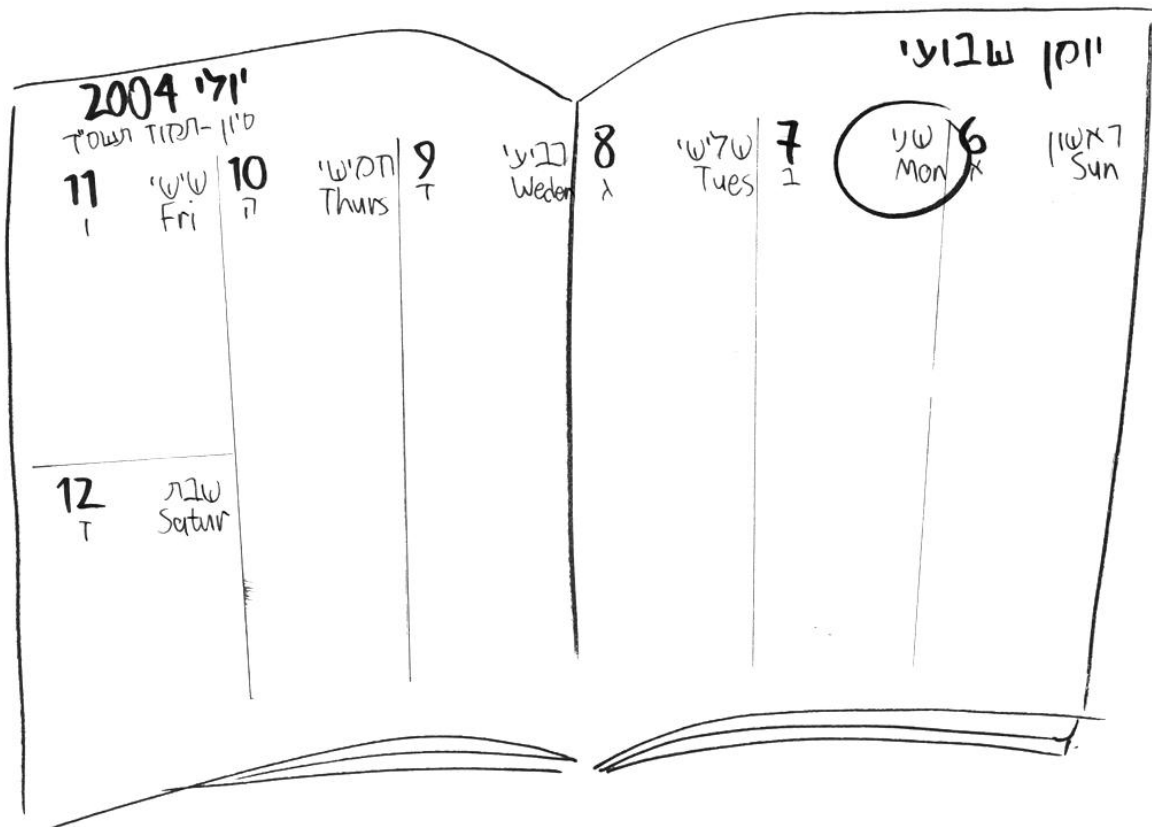
שקף 7: שנת תרפפ"ו

6,80,80,200,400

8 אוגוסט 2005
תמוז-אב תשס"ה

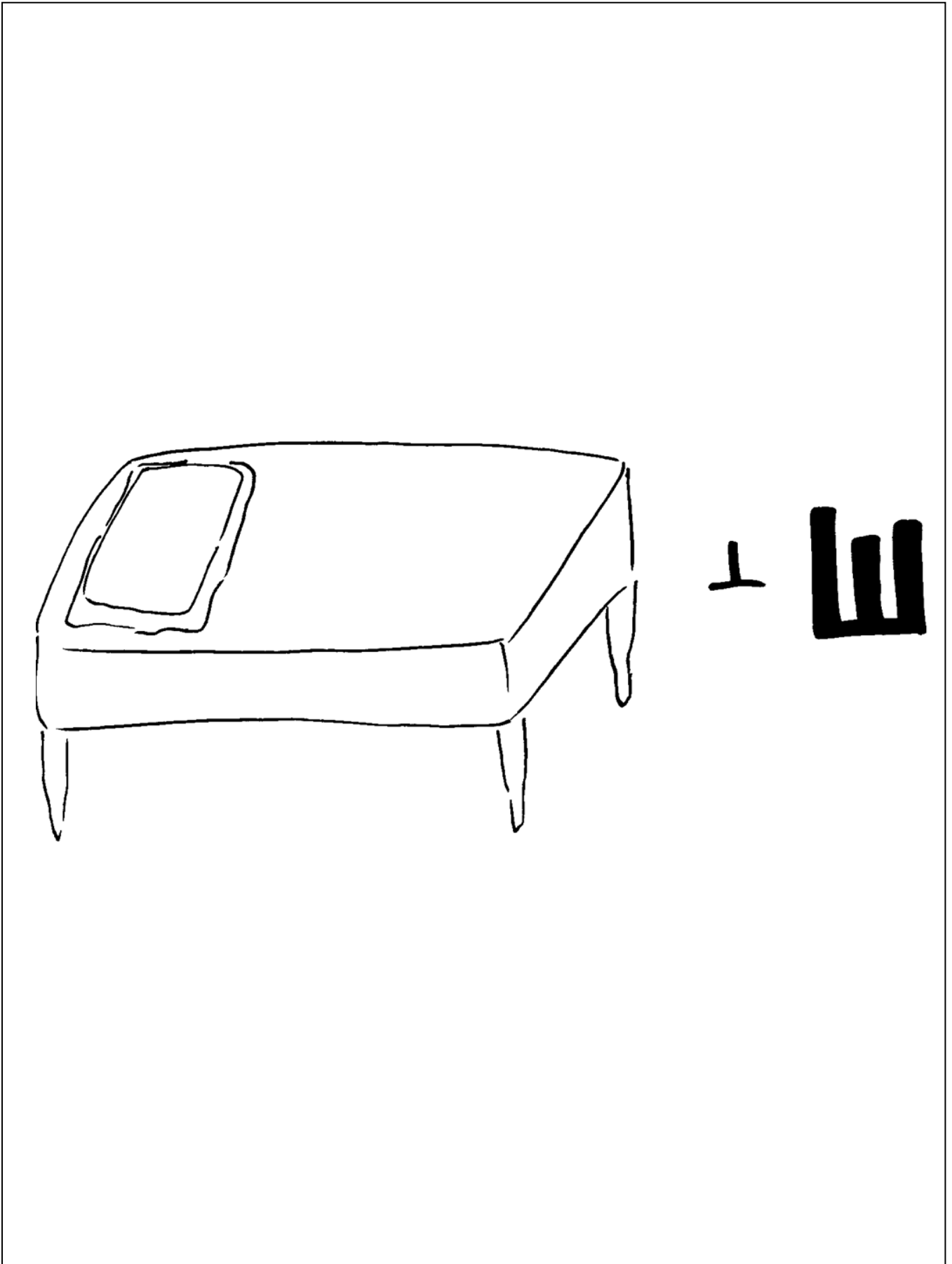
ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת
	1 ה	2 ו	3 ז	4 ח	5 ט	6 י
7 י	8 יא	9 יב	10 יג	11 יד	12 טו	13 טז
14 טז	15 יז	16 יח	17 יט	18 כ	19 כא	20 כב
21 כג	22 כד	23 כה	24 כו	25 כז	26 כח	27 כט
28 ל	29 לא	30 לב	31 לג			

שקף 9: יום השנה

שקף 11: שנת שמיטה

שנת שמיטה	שנה טובה
יום השנה	שנת לימודים
שנת כספים	שנה מעוברת
שנת תרפ"ו	ראש השנה
לוח שנה	שנה שחונה
שנה אזרחית	שנה הבאה
שנת שבתון	שנות העשרה
שנת אור	

השנה המתחילה ב-1 בינואר ומסתיימת ב-31 בדצמבר.
שנה שהוסיפו לה חודש אדר ב'.
שנה חמה ויבשה מאוד
יחידת מידה אסטרונומית השווה למרחק שעוברת קרן אור בשנה אחת.
תקופת כספים בת שנה שלפיה מנהלים עסקים, מגישים מאזן שנתי וכד'.
כשרוצים לתאר דבר ישן מאוד אומרים שהוא משנה זו.
יום הזיכרון למאורע במלאות שנה או כמה שנים להתרחשותו, בעיקר יום פטירתו של אדם.
לוח או פנקס ובהם התאריכים של כל יום ויום במשך שנה שלמה.
היום הראשון של השנה, חג הנמשך יומיים בתחילתה של השנה העברית.
שנת חופשה לה זכאי עובד לאחר מספר שנות עבודה.
הפסקת עבודת האדמה וביטול החובות מדי שנה שביעית.

תחנה מס' 2 - ארועי החודש

מטרה:

התמצאות בחודשי השנה

חומרים:

- ♥ 12 מיכלים, על כל מיכל - שם החודש (ניתן להשתמש בקופסאות שימורים גדולות)
- ♥ 12 קופסאות מתנה (ניתן להשתמש בקופסאות נעליים עטופות), בכל קופסה מתנה המתאימה לחודש לדוגמא: מטריות שוקולד לחודש חשון, סוכריות דבש לתשרי וכן הלאה.
- ♥ 2 סטים של 24 כדורי קלקר, עליהם רשומים אירועי החודשים - לכל קבוצה סט רשום בצבע שונה.

מהלך הפעילות:

מציבים את 12 המיכלים בקצה החדר, מאחורי כל מיכל קופסת מתנה. מחלקים את הקבוצה לשתי קבוצות מתחרות. בידי כל קבוצה כדורי קלקר שלה מטרת המשחק היא לקלוע את כדורי האירועים לחודש בו הם חלים: מסמנים קו זינוק במרחק כלשהו מהמיכלים. כל קבוצה בתורה שולפת כדור, קוראת את הכתוב עליו ושולחת נציג לקלוע למיכל המתאים. בכל תור 3 נסיונות קליעה, כדור שלא הגיע למטרה לאחר 3 נסיונות - נפסל. וכעת שלב הבדיקה של מיכלי החודשים: המדריך עובר מחודש לחודש וקורא את האירועים הנכונים לכל חודש. קבוצה שצברה הכי הרבה כדורים נכונים זוכה במתנות שבקופסה. מומלץ לחלק את המתנות רק בסוף הפעילות ע"מ לשמור על הסדר.

החודש	האירועים
תשרי	ראש השנה, סוכות, יום הכיפורים
חשון	מתחילים לומר: "משיב הרוח..." , פטירת רבין
כסלו	חנוכה, אוכלים סופגניות, מדליקים נרות 8 ימים
טבת	יום הקדיש הכללי, הובקעו חומות ירושלים
שבט	ראש השנה לאילנות
אדר	פורים, הולדתו ופטירתו של משה רבנו
ניסן	פסח, חודש האביב, יציאת מצרים
אייר	יום העצמאות, יום הזיכרון לחללי צה"ל, ל"ג בעומר
סיוון	שבועות, חג מתן תורה, זמן קציר חיטים, אוכלים מאכלי חלב
תמוז	החל המצור על ירושלים
אב	נחרב בית המקדש, תשעה ימים בהם נוהגים מנהגי אבלות
אלול	חודש הרחמים והסליחות, "אני לדודי ודודי לי"

תחנה מס' 3 - שנה עברה, שנה חלפה

חומרים:

♥ 4 לוחות שאלון אלקטרוני (מצורפות הוראות הכנה)

מהלך הפעילות:

מציבים את הלוחות בתחנה. כל 3-4 ילדים ניגשים ללוח ומנסים למצוא את התשובות הנכונות לשאלות.

הוראות לבניית שאלון אלקטרוני

חומרים:

- לוח פוליגל
- זמזם
- בית בטריות + בטריות
- סיכות משרד
- סיכות מתפצלות
- חוטי חשמל
- דבק דו צדדי
- סלוטייפ או דבק חשמל (איזולירבנד)
- סכין חיתוך

מהלך ההכנה:

1. מחלקים את הפוליגל לשני טורים. בטור אחד כותבים את השאלות ובטור השני כותבים את התשובות בסדר שאיננו תואם לשאלות. ליד כל שאלה ותשובה מכניסים סיכה מתפצלת. הסיכה תוליך את הזרם החשמלי במעגל.
2. מדביקים בדבק דו צדדי את בית הבטריות אל צידו האחורי של הפוליגל למטה במרכז. מצידו הקדמי של הפוליגל, מאחורי הבטריות מדביקים את הזמזם.
3. בעזרת סכין חיתוך חושפים מעט מחוטי המתכת שמחוברים לזמזם, וכמו כן מחוטי המתכת שמחוברים לבית הבטריות.
4. כעת, מחברים את החוט האדום של הזמזם לחוט האדום של בית הבטריות.
5. לשני החוטים השחורים שנותרו (אחד של הזמזם ואחד של בית הבטריות) מחברים חוטי חשמל ארוכים כך שאפשר יהיה להגיע איתם עד לקצה העליון של הפוליגל.
6. בקצה כל חוט מחברים סיכה משרדית ואת כל החיבורים מכסים בחתיכת דבק חשמל.
7. השאלון כמעט מוכן, נותר רק ליצור מעגל חשמלי סגור בין כל שאלה לתשובה הנכונה כדי שהזמזם יזמזם רק במקרה של תשובה נכונה. לשם כך הופכים את הלוח ומחברים בין כל שאלה לתשובה בעזרת חוטי חשמל.
8. כדי לבדוק אם המעגל החשמלי פועל יש להצמיד חוט אחד (שבקצהו סיכת משרד) לסיכה המתפצלת שליד התשובה המתאימה. נשמע זמזום – סימן שהתשובה נכונה.

תחנה מס' 4 - לוח שנה

חומרים:

♥ דפי לוח השנה מודפסים על דפי A3. דף לכל חודש.

♥ ניירות חן בצבעים שונים

♥ דבק ומספריים

מהלך הפעילות:

כל ילד יקבל דף מלוח השנה, יקשט אותו ויוסיף אירועים מיוחדים. לבסוף, יתקבל לוח שנה מעוצב שהקבוצה יצרה.

תחנה מס' 5 - מעגל השנה

בראש השנה נוהגים לאכול חלה עגולה המסמלת את המחזוריות של מעגל השנה.

חומרים:

♥ בצק לחלות מתוקות

♥ קמח

♥ ביצה טרופה

♥ שומשום, פרג, קצח

מהלך הפעילות:

מחלקים לכל ילד חתיכה מהבצק. מראים סוגים שונים של קליעות חלה ומכינים לחמניות וחלות עגולות.

בסוף הפעילות אופים את החלות ומחלקים אותן לילדים כשהן מוכנות.

דוגמאות:

